Prea Înnălțate Doamne!

Cu plecată anaforă arătăm Mării Tale, că un Ionașcu neguțătorul, spre pomenirea sa, a sistisit un spital în orașul Slatinii, sud Olt, la care aŭ și închinat treĭ moșioare ce a avut, și, fiindcă acest spital nu se putea căuta, din pricina marilor cheltuelĭ, s'aŭ schimbat spitalul în școală grecească, care de atuncĭ și pînă acum se caută cu bună orînduială, maĭ adăogîndu-să și de la nevasta aceluĭ Ionașcu, și de la alte obraze, cîte puțină zestre; la care școală aŭ și fost epitropĭ orînduițĭ de Domn răposațiĭ părinți noștri, iar în urma răposaților, am rămas noĭ purtătorĭ de grije, și, chibzuind cele spre folosul acestuĭ bine obștesc, am socotit că de trebuință este a se face un hrisov al Mării Tale, în care să se treacă toată zestrea aceștiĭ școale, după sineturile ce avem, ca nu după vremĭ să îndrăznească cinevaș a face cea maĭ mică supărare saŭ vre o schimbare la orînduiala cu care se caută și pînă acum.

Gheorghe Filipescu, Ior[dachi] Golescu.

1819, Noem[vrie] 19.

[Copie.]

18. 1826. Privilegiu pentru un „Căpitan otŭ Găeștĭ, sudŭ Vlașca“.

IX.

ACTE BOTUȘĂNENE ȘI DOROHOIENE PRIVITOARE MAĬ MULT LA FAMILIA CANANĂŬ.

1. *4 August 7256 [1748]. Ionaşco Ivtimiia cu „soţul“ Mărica şi fiiĭ, Vasilachea şi Ursachi, şi fetele, Catrina, Mariuţa şi Aniţa, vînd un loc în hotar cu „cărare ce mearge la Trotuşŭ şi cu Vărlanŭ Niagul“ şi cu Pantea, „ca să moştiniască dumnaluĭ în vecĭ“. „Iarŭ cinea s'arŭ ispiti să să scoale ca să întorcă, să fie suptŭ blăstămŭ şi să fie închinat gloabă 12 leĭ, şi să petreacă şi ruşinea, orĭ la carea ğudecată s'arŭ tămpla.“ Marturĭ: oamenĭ bunĭ, şi bătrănĭ şi tinearĭ... S'aŭ pusŭ şi pecetea satuluĭ.“ „Ion birău Harapŭ amŭ pusŭ pecete satuluĭ... Eŭ Toaderŭ Bord marturŭ, eŭ Vărlanŭ Niagulŭ marturŭ, eŭ Ştefanŭ Cučuiŭ marturŭ, eŭ Ionŭ Paiulŭ marturŭ, eŭ Neculaĭ Mogoşŭ marturŭ, eŭ Nistorŭ Gaida marturŭ.“

Această pecete înlocuia una veche; v. vol. XI, p. 281.

Pecete cu un şalgăŭ, cu ciocane în fiecare mînă, cu altul ce ţine o scară, şi un al treilea ce taie. În jur:

„† Pecete satuluĭ Ocni, vlto 7217 1709]“[1].

2. *1-iŭ August 1764. Vînzare făcută „dumnealuĭ Dumitrachi Gĭanooglu bivŭ Velŭ Pahŭ.“: „un vadŭ de moară ce iaste în hotarulŭ Arcani, care vadŭ aŭ fostŭ cumpăratŭ de la Drăghicĭ părcălabŭ otŭ Arcanĭ“.

3. *4 Iunie 1765. „Costandinŭ Arapulŭ şi Vasile Arapulŭ, şi Gheorghie Arapulŭ, fraţĭ, fečori luĭ Mihalache Arapulŭ“, daŭ zapisŭ „văruluĭ nostru Costandinŭ Arapulŭ otŭ Vist[ierie]“ că s'a alesŭ partea „unchiuluĭ nostru Ioniţă Arapulŭ bivŭ Staroste“. Sînt moşiĭ „la Prutŭ otŭ Dorohoiŭ, dinŭ

[1] Cu * se înseamnă documentele ce nu privesc familia Cananăŭ. — Pentru această familie v. prefaţa la vol. II din „Documentele Callimachi“, tipărite de mine.

Zahorenĭ, Dum[u]şenĭ şi Tărşcurenĭ". Al doilea Costandinŭ era „dinŭ Gheorghie Arapulŭ". N'aŭ „părţĭ nedezbătute dintre alţĭ răzăşĭ". Martur şi „Mihalache C: bivŭ Velŭ Jic[niceriŭ]".

4. *22 Ianuar 1772. Diata luĭ „Ştefanŭ Arapu bivŭ Pos-t[elnic]ŭ, sin Gheorghi Arapu bivelŭ Şat[r]arĭ". Lasă „clironomŭ şi epitropŭ" pe fratele Costandinŭ şi soţia acestuia, Mariia. Mama luĭ era „Sanda, fiica răposatuluĭ Gheorghiţă Frătiţa, bivelŭ *(sic)* vt[ori] Comisŭ şi a Safthiĭ, ce aŭ fostŭ fata luĭ Dămiianŭ bivŭ Velŭ Logofătŭ". — Martur Costandinŭ Vărnavŭ bivelŭ Med[elniceriŭ]". Scrie „Costandinŭ Cosmiţa bivŭ Velŭ Căpitanŭ". — Copie.

5. Facemŭ ştire prin această a noastră arhieriască mărturie pentru dugheanele dinŭ tărgulŭ Botoşaniĭ, a luĭ Dimitrie Osmachi, care li-aŭ cumpăratŭ răpoosatulŭ întru fericire Mitropolitulŭ Gavriilŭ pe numele dumisale Stolniculuĭ Şerbanŭ Cananăŭ, nepotulŭ Preaosf[inţieĭ Sale]. Pentru cari amŭ ştiinţa că pentru dum[nealu]ĭ li-aŭ cumpăratŭ, şi, la boală, între altele ce mi-aŭ mărturisitŭ, la duhovnicie, Preasf[inţitul], mi-aŭ arătatŭ şi pentru dugheanile acestea, ca numaĭ decăt să i să dea la stăpănire, puindŭ şi blăstămŭ, atăta cuĭ iĭ va fi înpotrivitoriŭ, cătŭ şi mie, de nu voiŭ mărturisi adevărulŭ, după cum ştiŭ, pentru această pricină. Pentru cari amŭ zisŭ se-ĭ dei scrisorile şi carte de danie, şi-aŭ răspunsŭ că scrisorile nu-ĭ săntŭ la îndămănă, şi nicĭ carte de danie, dinŭ pricina slăbiciuniĭ boaleĭ, nu poate să dea. Ni-aŭ maĭ arătatŭ şi această că prea iaste îndatoritŭ de mulţĭ, şi pe acestŭ nepotŭ, că nimică în viaţă nu i-aŭ datŭ după cumŭ altorŭ nepoţĭ. Pe urmă, în vreame răpoosatuluĭ Mitropolit Leonŭ, n'aŭ fostŭ poprite de a i să da la stăpînire aceale dughianĭ şi de Preas[finţia Sa], ştiindŭ şi însuşĭ hotărărea răposatuluĭ Gavriilŭ, însă, dinŭ întămplările vreamilorŭ, şi totŭ dinŭ zi în zi s'aŭ lungitŭ, pănă ce i s'aŭ întămplatŭ moarte, care aŭ rămasŭ de nu li-aŭ luatŭ în stăpănire. Dreptŭ aceaia acumŭ dum[nealu]ĭ Stolniculŭ, cerăndŭ de la noĭ adeverinţa după cumŭ ştiŭ şi după cumŭ mi-aŭ arătatŭ răpoosaţiĭ Mitropoliţĭ, amŭ datŭ

ačastă a mea mărturie la măna dum[isa]li, ca se-ĭ fie de crezare şi tărie, şi, pentru ačastă adevărată mărturie, orĭ cu ce chipŭ potŭ încredinţa unde a fi trebuinţa.

178 *(sic).* ....ὑποβεβαιῶ [=întăresc].

6. 9 August 7301 [1793]. „Ethimie Canano ieromonahŭ, proeg[u]m[en], facŭ înştiinţare la ačastă scrisoare a mè că, venindŭ eŭ aice la schitulŭ Vorona, care estea în Ţinutulŭ Botăşenilorŭ, unde să prăznueşte hramulŭ Naşterea Maiciĭ Precista, şi m'amŭ aşezatŭ cu şidere la acestŭ schitŭ, şi răpăosatulŭ tată-meŭ ctitorŭ, şi, neavăndŭ schitulŭ Vorona nicĭ un Ţıganŭ ca să hie pentru slujba schituluĭ, eŭ m'amŭ socotitŭ, şi cu toată voe mè amŭ datŭ schituluĭ Voroniĭ 2 sălaşe de Ţiganĭ [între cari un „Topală, Ţiganŭ părinţescŭ"; altul] este datŭ de zestre răpăosatuluĭ nepotuluĭ meŭ de frate, Costantinŭ Canano Sulgerŭ, de la socru-seŭ Toaderŭ Cantacuzino bivŭ Velŭ Vor[nic], şi Ţiganca Zanhira întăĭ aŭ fostŭ măritată după unŭ Ţiganŭ Toaderŭ, a răpăosatuluĭ Sanduluĭ Ilie bivŭ Velŭ Stol[nic], ctitorŭ acestuĭ schitŭ Voroniĭ." Iscăleşte şi: Vasăle Crup[ensch]i Pah[arnic] şi un călugăr Antonie de la Vatoped. — La 6 Maiŭ 1794, schimbare în danie. „Fiindŭ noru-sa Ţiganca Zamfira, a nepoati Marii, cu polŭ [=jumătate] copilŭ a iaĭ şi polŭ copilŭ a dumisale Stolnices[eĭ] Catriniĭ." Iscălesc şi: „ieromonahŭ Elpidiforŭ duhovnicŭ [ruseşte], ieromonahŭ Antonii, ieromonahŭ Ştefanŭ Obditelŭ (?)".

Un al doilea adaus pomeneşte pe un Ţigan dat de „boerulŭ Iordăcuţe de la schitulŭ Budeştiĭ moşuluĭ nostru Dumitrache bivŭ Velŭ Armaşŭ, de la Ţinutulŭ Neamţuluĭ, de la satu Sălişte."

7. [Pecete mare, cu Maica Domnuluĭ şi inscripţie ştearsă.] Agathon ieroshimonahŭ, stariţu de la monăstire Vorona, otŭ Ţinutulŭ Botoşanilorŭ, şi cu totŭ săborulŭ, încredinţezŭ cu ačasta adevarată scrisoare a noastră la cinst[ita] mănă dumisale Pah[arnicul] Şerbanŭ Canano, precumŭ să se ştie că, avîndŭ noĭ, monăstire Vorona, doao sălaşe de Ţiganĭ danie de la părintele Iftimie Canano, frate a dumisale Şerbanŭ Canano Pah[arnicul], anume pe Leontii Ţiganŭ,

cu Ţiganca şi cu fičorii luĭ, şi pe Gheorghiţa Ţiganu, vez[e]tăŭ, cu Ţiganca şi cu copii luĭ, după cumŭ arată danie a părinteluĭ Iftimie proinŭ egum[en], şi, fiindcă monastire Vorona Ţiganĭ maĭ mulţĭ n'are, şi avăndŭ maĭ mare trebuinţa de viia şi de oaĭ *(sic)*, ni-am socotitŭ, şi, cu voia a părinteluĭ Iftimie Canano, proeg[u]m[en], maĭ susŭ pomenitŭ, amŭ făcutŭ schimbu cu dum[nea]luĭ Şerbanŭ Canano bivŭ Velŭ Pah[arnic], şi i-amŭ datŭ acele dooo sălaşe de Ţiganĭ ce s'aŭ pomenitŭ maĭ susŭ, toată danie, cu scrisoare a părinteluĭ Iftimie Canano, şi dumnealuĭ ni-aŭ datŭ înpotriva schimbuluĭ dreptŭ schimbu patru pogoni de viia otŭ Nicoreştĭ, de la Ţinutulŭ Tecuciuluĭ, şi cincĭzecĭ de oaĭ cu miei lorŭ, şi, păntru maĭ adevarată cre[dinţă], ni-amŭ datŭ scrisoare uniĭ la alţiĭ, şi amŭ iscălitŭ, puindŭ şi pecete a monastiriĭ, şi amŭ datŭ şi acè danie de la părintele Iftimie Canano proeg[u]m[en]. Care schimbătură să fie bună, neschimbată şi nestremutată nicĭ odenioră în vecĭ.

1795, Ghenarie 25.

Agathonŭ ieroshimonahŭ, stareţŭ.

Ieromonahŭ Elpidiforŭ, duhovnicŭ [scrisoare rusească].
Ieromonahŭ Stefanŭ.
Ieromonahŭ Cononŭ.
Antonii ieromonahŭ, duhovnicŭ.
Theofilatŭ monahŭ Danovicĭ (?).

Şi cu totŭ săbor[ulŭ].

Acestŭ schimbŭ ce aŭ făcutŭ părintele stareţulŭ Agaftonŭ şi cu totŭ săborulŭ de la schitulŭ Vorona cu Pah[arnicu] Şerbanŭ frate-meŭ este şi cu ştire mè, şi, fiindŭcă s'aŭ mulţemitŭ stareţulŭ şi cu totŭ săborulŭ de acestŭ schimbŭ, este şi cu voe mè, şi amŭ iscălitŭ.

Iftimie Can. proegm.,
adecă Iftimie Cananò, proeg[u]m[en].

8. 1796. *Plîngere a luĭ Ioniţă Arapulŭ împotriva „dumnealuĭ Sul[geriuluĭ] Iordachi Gĭoanŭ" care ţine pe fata „răposatuluĭ Sul[geriŭ] Manoli". „Şi pentru puţină iarbă ce mi-aŭ călcatŭ cu bucatele dumisali."

9. 25 Februar 1797. Izvod de zestre pentru fiica luĭ

Şerban Canano, măritată cu Andreiŭ Milo. 12.500 leĭ „banĭ gata“, „2.500 ğuvaeruri“. — Copie parţială.

10. 4 August 1799. Poruncă domnească luĭ Şărban Cananò bivŭ Velŭ Spat[ariŭ] în ceartă cu ginerele, Stol[nicul] Andreiŭ Mil[o], care cerea zestrea.

11. C. 1800. Scrisoare către Şărban Cananò. „De căndu am întrat în Iaşĭ şi pănă acmu sănt purtat ca unŭ calu de menzălu.“

12. Cu plecăčuni şi cu frăţească dragoste mă închinŭ dumitali, bade Costan[tine] Pah[harnic]. Mă rogŭ, bade Costan[dine], pentru răvaş[ulŭ] č-aŭ venitŭ de la frate-meŭ, să mi-lŭ trimeţĭ, fiindcă mănĭ diminiaţă vroiŭ să mă ducŭ la Botoşanĭ; cumŭ şi disprea parte dumnealuĭ să scriĭ unŭ răvaşŭ cătră Stol[ni]c[ulŭ] Mănălachi şi cătră Stol[ni]c[ulŭ] Mihălachi, fiindcă a să să facă acolo mare dispotanţii la Botoşanĭ. Bade Costand[ine], bunătate dumitali amŭ cunoscutŭ, şi mă rogŭ să fiĭ desăvărşitŭ a-mĭ da o vreadnică marturie de la dum[neata], şi săntŭ Iuli 24.

Al dum[ital]i maĭ micŭ fratele dum[ital]i:

Şerbanŭ Canano Stolnicŭ.

[Răspuns:]

Iarăşŭ co frăţască dragoste şi co bună diminaţă mă 'nchinŭ dum[itale], frate Stol[nice] Şarbanŭ.

† Cele ce-mĭ scriĭ pintr'acestŭ răvaşŭ amŭ văzutŭ, şi dum[itale] altŭ ce să-ţĭ trebuiască maĭ multŭ, căcĭ zice acelŭ omŭ fără de crierŭ că ţ'a lua moşie înŭ ğumătate? Las să facă ača hotărăre, să vezĭ, cine a merge pe urma luĭ, č-a zice, că nu-ţĭ rămăne ğumătate moşie, şi aciĭ boerĭ ci săntŭ rănduiţĭ, eŭ iĭ ştiŭ oameanĭ ce aŭ toată cunoştinţa. Să vezĭ dum[neata] căndu omŭ fi cu toţiĭ, or zice şi acie aşè? Căcĭ şi dum[neata], apoĭ, dăndu ačasta moşie Domneştĭ, să-ţĭ daĭ şi dum[neata] Bărsăneştĭ, să-ţĭ facă moşie întriagă, şi are ača putere, să hotărască cumŭ a socoti elŭ. Omŭ fi de faţă cu toţiĭ, şi, atuncĭ, s'orŭ socoti şi alţi, vomŭ maĭ vorbi şi noĭ. Darŭ eŭ, totŭ ce-ĭ de la d[u]m[neata], — colţulŭ dinŭ spre Budeştĭ a moşii mele, unde aŭ arătatŭ Banilouschi Vor[niculuĭ] Iordachi că era piatră hotarŭ, şi să în-

chie şi cerere acelora; fiindŭ colţul acela acole, unde s'a socotit şi cu dum[neata]. Rămăind a dum[itale] frate

C. Balş Pah[arnic].

13. Plîngere a luĭ Şerban Cananăŭ împotriva luĭ Iordachi Balş, care stăpîneşte în Ţinutul Botoşenilor moşiile Vlădenĭ şi Berivoeştĭ, încălcîndu-l la Cornĭ şi Costeştĭ. Şerban a cheltuit „9 pungĭ de banĭ", cu morile, iazul şi „gărla". „Căndu vini Săretul mari, iasă di la capulŭ morilorŭ dumisali şi vini apa pisti totŭ fănaţulŭ moşiilor dumisale, şi îmĭ înneacă şi totŭ fănaţ[ulŭ] de pe moşie mè, fiindu moşiile mele din ğos de a dumisale."

14. 1800. Jalba luĭ „Mihălache Stroescu dinŭ Cordonulŭ Nemţescŭ" pentru moştenirea „cumnatuluĭ săŭ, anumi Nicolaĭ sin Panaite capichihaia" din Botoşenĭ. Cere a fi judecat de Vornicii de Botoşenĭ.

15. *10 Mart 1801. „Ioniţă Drăghicĭ Căpitanŭ, zătŭ Antimiţi Tăutules[i], fiica luĭ Gavrilaşŭ Dedulŭ", dă zapis luĭ Ioniţă Arapulŭ pentru o împărţire de moşie la Zahorenĭ (Dorohoiŭ). Pomeniţĭ nepoţiĭ luĭ Dedulŭ, „fičoriĭ luĭ Isacŭ Dedulŭ". Avea drepturĭ şi „dumneiĭ Sulgereasa Anghelușa Manoles[a]" şi „Toaderu a Bălaşi".

16. *27 Ianuar 1805. Alexandru Moruzi porunceşte Vornicilor de Botoşanĭ şi luĭ Ioniţă Murguleţŭ biv vtori Paharnic a face o cercetare cu privire la plîngerea luĭ „Andreĭ Moşanu, mazălŭ", în gîlceavă cu Gheorghi Soročanu.

17. 11 Octombre 1805. „Înpărţala Ţăganilorŭ pe triĭ boerĭ fraţĭ Cananoeştĭ, anumi răpousat[ulŭ] proigumenu Efthimie, răpousat[ulŭ] Pah[arnic] Constantinŭ şi răpousat[ulŭ] Banu Iordachi.

Ţăganiĭ ci aŭ arătatŭ dum[nealu]ĭ Pah[a]r[nicul] Enăcachi Milu că-ĭ ari în stăpînire cu danii de la răposatulŭ proigumenu, soţii dumisale, Saftiĭ, fiica răpousatuluĭ Slugeruluĭ Constantinŭ, fiiul răpousatuluĭ Paharniculuĭ Constandinŭ... Ţiganiĭ ci aŭ arătatu că-ĭ ari în stăpănire dum[nealu]ĭ Pit[a]r[iulŭ] Iordachi Cananò, fiiul răpousatuluĭ Paharniculuĭ Constandinŭ, cu ceĭ daţĭ de zăstre

surorii dumnealuĭ... Ţiganiĭ ci s'aŭ aflatŭ dinŭ ceĭ de zăstre Sluğ[e]r[e]s[iĭ] Catriniĭ, a răpousat[uluĭ] Slugeruluĭ Toma Balşŭ... Ţiganiĭ ci s'aŭ aflatŭ dinŭ ceĭ daţĭ de zăstre răpousatiĭ Spătăresiĭ Ilincăĭ, a dum[i]s[ale] Spat[ariuluĭ] Costandinŭ Crupenschi... Ţiganiĭ ci s'aŭ aflatŭ dinŭ ceĭ daţĭ de zăstre dumis[ale] Spătăresiĭ Marii, cari o ţăni dum[nealu]ĭ Spat[a]r[iul] Mihălachi Costachi... Negustoriul Ghiorghii, Ionŭ Pănte, Parte *(sic)* Chiorulŭ..., Manea săn Minčună... Ţiganiĭ ci aŭ 'rătat că-ĭ ari în stăpănire dum[nealu]ĭ Stol[ni]cu Constantinŭ Cananò, fiiulŭ răpousatuluĭ Banu Iordachi Cananò... Grigori Cărăimanu, Ionŭ Căpiţa, Balea Cărlăniasa, Vasili Ungureanu, Constantinŭ Hapăŭ, Alicsandra fata Păntiĭ, ci aŭ dat-o dum[isal]i Spat[a]r[iuluĭ] Lăţăsculuĭ."

18. Cu plecăčuni închinăndu-mă, sărutŭ cinstită măna dum[ita]le, tată. Cinstit[a] scrisoare dumitale, dinpreună şi cu una miia leĭ, adică 1000 leĭ, din socotiala ce amŭ avutŭ cu ia pentru zăstre Năstasiicăĭ, amŭ priimitŭ cu Pinteleĭ Cibotarŭ, astăz, Iuli 21, şi acestŭ răvaşŭ să va opri din poroncă dumitali înŭ locŭ de sinetŭ. Pentru fănu dumitale, Gĭoĭ aŭ venitŭ vătav de la Bărleştĭ, şi m'eŭ spusŭ că patru stogurĭ s'aŭ rădicatŭ, şi astăzĭ, Sămbătă, toate s'a rădica şi totŭ, şi falča iaste căte 4 leĭ, 20 de părale dă cositŭ, şi s'aŭ făcutŭ 20 de fălcĭ. Copii cu multă plecăčune sărută cinstită măna dumitale, şi să află din mila luĭ Dumnezăŭ sănătoşĭ cu toţi. Şi, cu ačasta, sănt

a dumitale plecată fiică
Mariora [Sturdza].

[V°:] Întru cinstită măna dumisale iubituluĭ mieŭ părinte Şărbanŭ Cananò bivŭ Velŭ Spăt[arŭ], cu multă plecăčune.

19. 12 Ianuar 1811. Foaie de zestre a Mărioareĭ fiica luĭ Vasile Holban Păharnic. „4.167 galbinĭ în 50.000 leĭ, în locul moşieĭ... 12 şăragurĭ mărgăritari hurmuz, 3.200 leĭ, 1 fluture de diamant, 32 galbinĭ..., 4 şfeşnice argint..., 24 părechĭ cuţite, cu lingurile şi furculiţele lor, argintăriia mesăĭ, în doaĭ topurĭ de Lipţca, 1 lingură mare pentru

supî, 200 dramurĭ de argint, poliitî; 4 solniţĭ poliite..., 12 păhăruţî de vutcă poliite, 1 zăhărniţă argint 120 leĭ, 1 şal 3.000 leĭ, 1 ğubè cu samurŭ bunŭ 2.400 leĭ, 1 scatuşcă cu ceşte poliite şi alte lucrurĭ într'ănsa 30 galbinĭ, 1 covorŭ bunŭ 400 leĭ, 12 rândurĭ de strae 4.000 leĭ, între cari sîntŭ doaî rochiĭ blondă şi celelalte cu horbătă, 600 leĭ; 2 aşternuturĭ, adicî doaî oghialurĭ, 2 saltele adămască, 2 prostirĭ batistă cu horbotî, 4 prostirĭ olandă bunî, optŭ perinĭ cu feţăle lorŭ, unŭ rândŭ de batistî cu horbote, doaî de olandă, — cu aceste s'aŭ cheltuitŭ 2.000 leĭ; 6 bocialăcurĭ şi 18 batiste cusute, bezŭ bocialăcurĭ, 2.300 leĭ toate; 1 săpetŭ 8 galbinĭ; 24 tingirĭ cu căpacile lorŭ şi tigăĭ, tavale şi lingură de aramă; 1 lighianŭ galbănŭ cu ibricŭ; tacămurile mesăĭ, pănzăturĭ de casî, colţunĭ de mătasî şi de bumbacŭ, cu alte mărunţuşurĭ, 1.000 leĭ. Alte pănzurĭ trebuincoasă, bărbăteştĭ şi fimeeştĭ, şi lucrurĭ a gospodărieĭ, cari nu s'aŭ maĭ însămnat anume..."

Soţul a fost [Iancu] Cananăŭ.

20. Noĭ Scarlatŭ Alexandru, etc. Cătră mazălĭ, ruptaş, Vorniceĭ şi cătră toţĭ lăcuitoriĭ de la Ţănutulŭ Botoşaniĭ. Vi se dă în ştire că, socotindŭ Domniia Mè, la Ţănutulŭ acela de la 15 Mart s'aŭ rănduitŭ Vornicu pe dumnealuĭ Spat[ariul] Iancul Cananoŭ, în loculŭ dum[isale] Spat[ariuluĭ] Theodor Edinzaadè, ca să fie dinpreună cu dumnealuĭ Comisulŭ Alecu Raletu, — care, după poronca şi povăţuire Domnii Mele, şi după legătura hrisovuluĭ şi alcătuire prinŭ ponturĭ ce săntŭ pentru urmare ispravnicilor, săntŭ îndadatoraţĭ a avè cè maĭ întăĭ îngrijire pentru bună statorniciia voastră, ascultăndŭ în toată vreme jălobile şi cererile voastre şi înlesnindu-vă pe fiiştecare cu căzutile dreptăţĭ, fără să vi să pricinuiască cè maĭ puţînă asuprire saŭ strămbătate. Să mergeţĭ darŭ cu slobozănie, să le faciţĭ arătare pentru pricinile voastre, şi dumnealor, după datorie, nu vor lipsi de a vă faci întru toati punire la cale.

Să vă arătaţĭ însă şi voĭ cu toată supunire şi ascultare cătră dumnealorŭ la cele ci, dinŭ poronca Domnii Mele, vorŭ avè a săvărşi în Ţănutulŭ acela, spre a nu să da

vre unŭ cusurŭ, ştiutŭ fiindu-vă că pe aceĭ ci să vorŭ arăta cu nesupunire şi înpotrivă următorĭ, aŭ voe dumnealorŭ, de vorŭ fi din rănduiala mazălilorŭ, să-ĭ pue în butucĭ şi să-ĭ triimată aicĭ cu înştiinţare dumilorŭ sali, spre a-şĭ lua căzuta certare, iarŭ pe ruptaşĭ şi alţăĭ să-ĭ certe acolò după vina lorŭ, spre pilda şi altora. Şi, dacă veţĭ cunoaşte despre dumnealorŭ dregătoriĭ saŭ despre oaminiĭ dumnealorŭ vre o strămbătate sau asuprire, să veniţĭ îndată aicĭ, să daţĭ jalobă Domnii Mele, şi veţĭ dobăndi toată îndestulare dreptăţiĭ.

1817, Martie 6. *Vel Vist[ieriŭ].*

[Pecete cu chinovar.]

21. 16 Maiŭ 1821. Mărturie hotarnică a luĭ „Ilie iconom[ul] otŭ Botoşanĭ". Mersese „cu carte de blăstămŭ la stare loculuĭ". „Să învoia cu săvărşitulŭ dinŭ viiaţă Spat[ariulŭ] Şerbanŭ Cananò lăcuitoriĭ dinŭ Bărsăneştĭ de-ĭ lucra zăle de boerescŭ pentru ca să-ĭ lasă să păşuneză vitele lorŭ pe Budeştĭ şi prinŭ cărpinişŭ". Merge cu „Gheorghe Cherescu şi Gheorghe Cuza, stăpănii moşii Băbiceniĭ". „N'aŭ vrut nimine a mergi, amŭ îndatoritŭ pe un dascalŭ niamţu a dum[i]s[ale] Spat[ariuluĭ] Cananò de aŭ mersŭ cu răvaşulŭ la Bănică, să i-l dei. Iarŭ elŭ, îndată ce aŭ văzutŭ răvaşulŭ că esti înŭ pricina moşii, aŭ începutŭ a sudui pe celŭ ce l-aŭ scrisŭ şi pe celŭ ce l-aŭ adusŭ, şi, deodată, străgăndŭ la oameniĭ luĭ, s'aŭ adunatŭ cu pariĭ, şi, călare fiindŭ dascalulŭ încă, aŭ începutŭ a ucide calulŭ cu pariĭ, pănă căndŭ, căzăndŭ calulŭ ğosŭ cu dascalulŭ, abè aŭ pututŭ scăpa, sculăndu-să calulŭ rănitŭ de aŭ fugitŭ la herghelii. Iarŭ, apoĭ, pe dascalulŭ acela prinzăndu-lu şi oprindu-lŭ acolò, ce i-aŭ făcutŭ, nu ştiŭ, căcĭ eŭ, după ce mi-aŭ adusŭ răspunsŭ unŭ omŭ ce maĭ era cu dascalu (carele, măcarŭ că şi împuşcasă Bănică după dănsulŭ, darŭ tot aŭ scăpatŭ), cumŭ că, nu numaĭ nu vine Bănică, darŭ şi pe dascalŭ l-aŭ bătutŭ şi l-aŭ legatŭ, aducăndŭ de pildă calulŭ rănitŭ, amŭ urmatŭ cercetare mè prinŭ oameniĭ de susŭ însămnaţĭ, după cumŭ amŭ arătatŭ pre largŭ, cunoscăndŭ dintru ačasta că Bănică, saŭ că nu esti în întregime minţeĭ luĭ,

saŭ că să află diznădăjduitŭ de a-şĭ căştiga cerere luĭ cè acolisitoare, şi, găsindŭ prilejŭ vreme aĉasta de tulburare, stăpăneşti moşiia cu armi, înpotriva a toată dreptate. Dreptŭ aceia amŭ datŭ aĉastă mărturii de cele ce amŭ cercetatŭ şi amŭ văzutŭ."

22. Iunie 1821. B. Θεολόγου, ταγματάρχης, către Gheorghe Cantacuzino (ἐκλαμπρότατε πρίγγιψ). A cercetat procesul luĭ Iancu Cananò cu Manoli iuzbaşa.

[Resoluţie:] Κατὰ τὴν διαλαμβανομένην ᾧδε ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως καὶ γνώμην τοῦ παρ' ἐμοῦ διορισθέντος πρὸς διώρισιν τῶν δικαίων τοῦ ἐνάγοντος ἄρχοντος Σπαθάρη Κανανοῦ, παραγγέλω τοῖς τε ἄρχουσι βορνίκοις τοῦ Ποτοσανίου καὶ τοῦ ἐκεῖσε εὑρισκομένου καπιτάνου Σπύρου 'Αρβανιτάκη, νὰ φέρουν εἰς ἐκτέλειαν ὅλα τὰ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ Σπαθάρη ἀποφασισθέντα. 'Εκ τοῦ ἐν Στίγκα ἑλληνικοῦ στρατοπέδου, τῇ 9τῃ 'Ιουνίου 1821.

'Ο στρατηγὸς σωματάρχης Π. Γ. Κανтακοῦζηνο *(sic)*. [= După cercetarea astfel făcută a afacerii şi părerea celuĭ orînduit de mine pentru alegerea drepturilor dumisale Spătaruluĭ Cananò, vestesc dumnealor Vornicilor de Botoşanĭ şi căpitanuluĭ Spiru Arvanitachi, care se află acolo, să ducă la săvîrşire toate cele hotărîte pentru îndestularea Spătariuluĭ. Din lagărul grecesc de la Stînca, la 9 Iunie 1821. — Generalul de corp, prinţ Gheorghe Cantacuzino.]

Pecete cu vulturul bizantin şi patru decoraţiĭ.

23. Sărutŭ cinstită mîna dumitale,

Şi jalba dumitale şi cartea cea prinŭ preasfinţitulŭ Mitropolitŭ s'aŭ arătatŭ Măriei Sale luĭ Vodă, şi foarte s'aŭ supăratŭ şi s'aŭ mîhnitŭ pentru necazurile dumitale: aŭ îngrozitŭ că va pedepsi pe aprozĭ, de vorŭ îndrăzni a să maĭ arăta în casa dumitale şi a maĭ face obrăznicie.

Secvestruirea să să cuprinză în veniturile moşiilorŭ, de la Sfântul Gheorghie înnainte, în producturile moşielorŭ, in vite şi în oprirea pădurilorŭ; iarŭ lucrurile cele dinŭ casă şi dinŭ ogradă, grajdulŭ, trăsurile şi oriŭce altŭ lucru de metahirisitŭ spre odihna dumitale, de s'aŭ şi scrisŭ de rînduiţiĭ, nu sîntŭ secvestruite, ci numaĭ însemnate în lipsa dumitale, ca să nu să răşluiască. Toate aŭ să să facă cu

lămurire în scrisŭ de la Departamentŭ; s'aŭ poruncitŭ de către Măriia Sa Vodă. Şi apoĭ, afară de acestea, acumŭ are a să hotărî şi summa în banĭ şi în lucrurĭ ce trebue a să lăsa spre petreacerea vieţuiriĭ dumitale. Când acestea era să să isprăvească, Măriia Sa aŭ eşitŭ la ţară. Trimisulŭ dumitale să întoarce, ca să nu-şĭ piiarză vremea pînă să va întoarce Măriia Sa. Amŭ rămasŭ eŭ vechilulŭ dumitale; îndată ce va veni Măriia Sa, le voiŭ găti, şi voiŭ stărui a să sfîrşi, şi, pe Joĭ saŭ Vinerĭ, trimete-mĭ omŭ ca să-ĭ daŭ scrisorile poruncitoare, spre odihna şi mulţămirea dumitale.

Stăpîna mea! Nu te mîhni! Dumnezeŭ iaste putearnicŭ şi milostivŭ: poate sfîrşitulŭ să fie bunŭ şi mîntuitorŭ. Eŭ, ce felŭ mă sîrguescŭ după datorie pentru dum[neata], va spune trimesulŭ; că-mĭ iaste jale de supărările ce trageţĭ, fiind

Alŭ dumitale plecată slugă *Ionică Stolnicŭ.*

1827, Maiŭ 2; Iaşiĭ.

[Adresa:] Întru cinstită mîna dumisale cucoaniĭ Marioariĭ Cananò Postelniceasiĭ, cu toată plecăciunea, la satulŭ Cornii.

24. 9 August 1828. Înştiinţare rusească a generaluluĭ Palin către Postelnicul I. Canano. *En-tête* tipărit cu: управленїе полномочнаго предсѣдателѧ дивановъ княжествъ Молдавїи и Валахїи; отдѣленїе — днѧ 1828, No. —, Букарестъ.

25. 11 Februar 1828. Chiriac Triantaphyllos iea în sama sa pe fiul Mărioareĭ Κανανόϊας, făgăduind a-ĭ afla şi un dascăl de franţuzeşte. Va primi 500 de leĭ pe an şi 7 merţe de făină, 10 de popuşoĭ (παπουσοΐτικον).

26. Pe la 1830 traduce un act de la Vasile Lupu „ieromonah Ioannichii načalnicŭ monastiri Vorona".

27. Vorniciia Botoşaniĭ, No. 1240. 1830, Ghenari 12; Botoşaniĭ. Către cinst[itŭ] dumn[ealuĭ] Post[elnicul] Ianculŭ Cananăŭ.

În cuprinderia poronceĭ cinstituluĭ Divanŭ dinŭ 31 Dechemvrie anulŭ 1829, ce amŭ priimitŭ la 8 alŭ curgătoareĭ lunĭ, cu alăturată însămnare pentru cherăstiaoa de stejarŭ trebuitoare la corăbiĭ, de pe care însămnare sco-

ţindu-să copii întocmaĭ, să alăturiază dum[ital]i, asăminia, şi de pe poronca cinstituluĭ Divanŭ, iară scoţindu-să copii întocmaĭ, să alăturiază dum[itali], şi să face poftitoare cerire ca, pliroforisîndu-te de cuprinderea, dacă dumneata veĭ fi ohotnicŭ a luoa asupra dum[ital]i facirea şi coborîtulŭ de asăminia cheresteli, veĭ binevoi a răspunde Vornicieĭ pe aciastă otnăşănii, ca să să reportuiască cinstituluĭ Divan.

[Două iscăliturĭ.]

28. Se vînd în Rusia 100.000 de stejarĭ de la Cornĭ, cu 3 carboave de argint fiecare.

29. 10 Septembre 1833. „Savva Holbanŭ egumenulŭ" îşĭ cedează moşiile la nepoţĭ, afară de Căminarul Mihalachi Holban. Savva avea un frate, Banul Theodor. — Copie.

30. Iaşĭ, 22 April 1840. [Maria Canano] către C. de Besack, procuror-general. Pentru procesul cu Tzigara. Kotzebue vrea să dea numaĭ şfertul. A cîştigat însă ea la Divan, în ziua de 5 Septembre 1838. De doi anĭ nu întăreşte Domnul. În zădar a intervenit Adunarea obştească. Kotzebue lucrează „à ma ruine et à celle de mes neuf enfans." „J'avais formé le projet d'aller me jeter aux pieds de l'Empereur, mais le moyen, quand tout me manque, quand, souffrante, on me laisse sans secours, mes enfans sans éducation et mes filles au couvent, le moyen de dire à Sa Majesté: „Celui que vous avez envoyé ici pour nous protéger, pour faire exécuter les institutions que nous devons à Votre sollicitude, celui-là consomme notre ruine!". ... Ne souffrez pas plus longtemps que l'on se serve du nom de votre Auguste Maître pour commettre le crime, et c'en est un que celui de dépouiller la veuve et l'orphelin."

31. 16 Maiŭ 1840. Mihalachi Holban către soră, Maria Cananăŭ, pentru moştenirea de la Sava Holban.

32. 7 Mart 1844. [Pe o copertă:]

Hîrtiile lăcătuşuluĭ de la Sučavă, care aŭ luatŭ ferŭ să facă balconŭ la casă [la Cornĭ].

Scrisoarea e în nemţeşte.

X.

ALTE MĂRUNȚIȘURĬ ISTORICE.

I.

Treĭ acte privitoare la vechea noastră oştire.

Între documentele cumpărate la 19 Iunie 1907 de Academia Romînă de la anticvarul Kupermann din Iaşĭ, se află treĭ care privesc istoria militară a Moldoveĭ.

1. Unul are o însemnătate cu totul deosebită. E un ordin dat de Dimitrie Cantemir, la 4 Iunie, în ajunul răscoaleĭ sale, pentru a se împărţi hrană oştiĭ ce strînsese; Dimitrie, Dumitraşco-Vodă, pune în josul acesteĭ poruncĭ, scrise frumos pe un petec de hîrtie, pecetea sa cea nouă, latinească, ce poartă cu mîndrie pe *Dei gratia:*

Clučarŭ Năstasăe. Din vitele ce ţi s'aŭ datŭ în samă, să daĭ treĭ sute berbecĭ cu oĭ şi o sută cindzăcĭ vacĭ la V[e]l Sulğarŭ pentru înpărţitulŭ oboroacelorŭ de oaste, şi peč[etea] g[o]s[po]d ţ'a fi de samă. L[t] 7219 [1711], Iuni 4.

Pecete octogonală roşie, cu bourul, supt coroană, topuzul şi: „Ioan. Demetrius Cant. D. g. pr. Mol.".

Cf. şi mărturia luĭ N. Costin, p. 101, despre leafa ostaşilor: 5 ruble („care fac 50 leĭ proştĭ şi un tult") pe lună.

2. Cel de-al doilea document arată ce leafă primiaŭ ofiţeriĭ, *bulibaşiĭ,* pe la jumătatea veaculuĭ al XVIII-lea:

Med[elnicere] Costantine Cĭudinŭ otŭ Sučavă, dinŭ dăjdile luĭ Maĭ ce ti-aŭ datŭ rămăşiţ[ă] Tuduri, slugă dumisale V[e]l Vist[ieriŭ], otŭ sama luĭ Vasile Tănas[e], să daĭ 7 leĭ, 84 banĭ noĭ în lefile bulibaşilorŭ, de şes[e] lunĭ, din ză întăĭ a luĭ Martie pănă la sfărşitulŭ luĭ Avgostŭ, şi peč. g[o]sp[o]d bud sam [=să fie de samă]. L[t] 7259 [1751], Av[gust] 31. Pecete octogonală cu chinovar.

Pe dos: „S'aŭ datŭ cu măna Sanduluĭ Berechetŭ de la steagul drăgani[lorŭ]; l[t] 7260 [1751], No[em]v[rie] 7".

3. Iar cel de-al treilea, pe care nu-l reproducem întreg, pomenește, la 1-iŭ August 1733, pe un Κωνσταντῖνος πρόην καπετάνος λουφετζιδῶν, — al lefegiilor deci.

4. Următorul act privește vechiul așezămînt al călărașilor din Moldova:

Adecă eŭ Ursulŭ de Bohotinŭ și Pătrașco de acolo scriemŭ și mărturisimŭ înșine pre noĭ cu cestŭ zapisŭ alŭ nostru cumŭ aŭ grăitŭ oarecine cătră dumnealuĭ, cătră Spătariulŭ Buhușŭ, că ni s'aŭ dusŭ fičoriĭ noștri să să scrie călărașĭ. Iarŭ noĭ ne-amŭ prinsŭ denaintea dumisale, și denaintea popeĭ de satŭ, și denaintea luĭ Costantinŭ, și denaintea Cărsteĭ, croitoriĭ de Romanŭ, și denaintea Coșeteanuluĭ și denaintea Saveĭ Vorniculuĭ, de să va afla că aŭ înblatŭ fičoriĭ cu acealea înblete, să fimŭ de mare rușine, și, de să vorŭ duce fičoriĭ noștri de la noĭ, să avemŭ a da noĭ samă de dănși și de bucatele lorŭ, și să fie și bucatele nostre pieitore. Și, pre maĭ mare credință, ne-amŭ pusŭ și pecețile cătră aestŭ adevăratŭ zapisŭ alŭ nostru. Оу Criveștĭ, Iunie 8.

Și într'ačastă tocmală s'aŭ prilejitŭ și Vasilie Pahomie.

Pătrașco, Ursulŭ, Dumitru snă Ursulŭ, Necula snă Pătrașco, Costantinŭ, Cărstea, Sava, Vasilie Pahomie, Coșetianulŭ.

Bibl. Ac. Rom. 32/LXXXII.

În acestălalt se văd lefile *ofițerilor* din veacul al XVIII-lea în Țara-Românească:

C. 1760. Rămășița ce aŭ arătatŭ čaușulŭ că aŭ rămasŭ pe la căpitanĭ i la čaușĭ i la stegarĭ, cumŭ arată.

Talerĭ, banĭ	
16	Iane căpitanŭ.
25	Cozma căpitanŭ.
2	Barbulŭ căpitanŭ.
80	Stoica căpitanŭ.
27	Jăpa căpitanŭ.
6	Ioniță căpitanŭ Paharnicŭ.
156	

Taleri, bani	
156	
50	Cărstea căpitanŭ.
60	Barbulŭ căpitanŭ boerescŭ.
30	Gheorghie căpitanŭ polcamŭ [= de polc, regiment].
10	Iordache căpitanŭ.
120	Ştefanŭ căpitanŭ Bagdatliu.
20	Costandinŭ căpitan otŭ Căm[pina].
446	

Cĭauşiĭ şi stegariĭ.

Taleri, bani	
5	Radu stegariŭ otŭ Arghirie căpitanŭ.
7	Muşatŭ ceauşŭ otŭ Fi[li]p căpitanŭ.
13	Stegariulŭ luĭ.
4	Toma čauşŭ otŭ Stanŭ căpitanŭ.
13	Stegariulŭ luĭ.
2	Iane čauşŭ otŭ Iane căpitanŭ.
13	Dima stegariulŭ otŭ Iane căpitanŭ.
7	Simionŭ stegariulŭ otŭ Păunŭ căpitanŭ.
13	Dumitru stegariulŭ otŭ Păunŭ căpitanŭ.
7	Preda čauşŭ otŭ Cos[tan]d[inŭ] căpitanŭ Căm[pina].
13	Stegariulŭ luĭ.
1	Păunŭ čauşŭ otŭ căpitanŭ de čocli.
13	Stegariulŭ luĭ.
3	Iorga čauşŭ otŭ Gheorghe căpitanŭ.
13	Barbulŭ stegariulŭ.
6	Toma stegariulŭ otŭ Liica căpitanŭ.
4	Piiaţa čauşŭ otŭ Gheorghe Poenarŭ.
13	Stegariulŭ luĭ.
13	Stegariulŭ otŭ Tudorŭ căpitanŭ.
13	Necolae čauşŭ otŭ Ioniţă căpitanŭ Păharnicŭ.
13	Stegariulŭ luĭ.
5	Negoiţă čauş otŭ Iordache căpitanŭ.
13	Stegariulŭ luĭ.
13	Ilie čauşŭ otŭ Şărbanŭ căpitanŭ.
220	

Taleri	bani	
220		
13		Pană stegariulŭ luĭ.
13		Stanŭ čaușŭ otŭ Dumitru căpitanŭ.
13		Stegariulŭ luĭ.
13		Tudorŭ čaușŭ otŭ Ștefanŭ căpitanŭ.
13		Stegariulŭ luĭ.
13		Cĭaușŭ otŭ Cărstea căpitanŭ.
13		Stegariulŭ luĭ.
13		Cĭaușŭ luĭ Vasile căpitanŭ.
13		Stegariulŭ luĭ.
337	30	

cin. cup. talerĭ: 791,30. Ștefanŭ čaușŭ agescŭ.

— Bibl. Ac. Rom., 139/1.

D. Al. Lăpĕdatu îmĭ comunică acest act, aflător la Academie, cu privire la o înjghebare de oaste supt Constantin Ipsilanti:

Noĭ Costandin Alexandru Ipsilant Voevod, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domn Țăriĭ Moldoviĭ.

Credincios boerul Domnii Mele dum[nea]ta Ioniță Bașotă biv Vel Căminar, sănătate. Fiindcă ni-aŭ venit înnalt înpărătesc ferman poruncitoriŭ ca, din streiniĭ ci să află aice în țară, să străngim o sumă di ascherliĭ, în cât să va putĕ maĭ mulțĭ, să-ĭ trimitim în Țara-Româniască asupra zurbalilor ci s'aŭ răsculat la Vidin[1] și cu înpotrivire și nisupunire aŭ trecut și în hotarăle Țăriĭ-Româneștĭ, asupra Craioviĭ, unde cu osăbite oștĭ rănduite de cătră prĕ-puternica Înpărăție să află asupra acelor zorbagiĭ și săngur Domnul Țăriĭ-Româneștĭ[2], și, fiind aciasta o poruncă care niapărat trebue a [să] pune în lucrare, spre a-ș arăta și țara datorie supuneriĭ cătră prĕ-puternica Înpărăție, iată, după punire la cale ce s'aŭ făcut spre străngire acestor

[1] Aĭ luĭ Pazvantoglu.
[2] Cf. vol. XII, p. 132 și urm.

ascherlii, te rugăm pe dum[nea]ta, la Ţănutu Dorohoiuluĭ, unde, după carte Domnii Mele ce s'aŭ scris şi cătră dum[nealo]r ispravniciĭ de Ţinut, veĭ fi înpreună următoriŭ şi lucrătoriŭ spre săvărşire aceştiĭ poroncĭ, însă toată triaba aciasta este asupra dum[i]t[ale]. Ci dar îndată veĭ merge la Ţănut şi, întălnindu-te cu dum[nealo]r ispravniciĭ, veĭ pune poronca în lucrare, sălindu-te cu toată vărtute a afla şi a strănge din oaminiĭ streinĭ, cu bună învoire, încăt să va putè maĭ mulţĭ ascherliĭ, şi călărĭ, şi pedestri, şi, căt maĭ mulţĭ nu să vor putè, dar 60 (!) mi[ĭ] de ascherliĭ să să străngă fără smintială, aşăzăndu ca la 20 de ascherliĭ să fie şi o căpitenie, care să să numiască bulucbaş, cum şi un stegar, avănd fieşticarile aceĭ călărĭ caĭ şi arme după trebuinţă, şi aceĭ pe jos, armile trebuincioasă. Şi, pentru gătire lor, s'aŭ hotărăt că, afară de liafă, să li să dè căte 50 leĭ la un fieşticare bulucbaş, 35 leĭ la un bairactariŭ călare, 30 leĭ la un nefer călare, 25 leĭ la un bairactariŭ pe jos şi 25 leĭ la un nefer pe jos. Precum şi pentru liafa lor, după hotărăre ce s'aŭ făcut, care s'aŭ socotit a fi cu îndestulă mulţumire, este a li să da într' aceştaş chip: adică pe fieştecare lună 30 leĭ bulucbaş, 20 leĭ stegariŭ călare, 15 leĭ stegariŭ pe jos, 15 leĭ neferiŭ călare, 10 leĭ neferiŭ pe jos. Asămine şi pentru ismiclicul lor, din vreme ce s[ă] vor scrie la stiag şi pănă cănd să vor porni, s'aŭ hotărăt să s[ă] dè căte 30 parale pe zi la un bulucbaş, 15 parale pe zi la un stegariŭ saŭ neferiŭ călare şi căte 8 parale pe zi la un stegariŭ saŭ neferiŭ pe jos. Iar, după ce să vor porni, atăt la drum, căt şi în locul unde aŭ să miargă, îşĭ vor lua tainul cuviincios, cele după trebuinţă, şi pentru dănşiĭ, şi pentru caiĭ lor.

Şi aşa, cu chipul acesta, sălindu-te a strănge în căt să va putè maĭ multă somă, veĭ căuta ca bulucbaşiĭ stiagurilor să fie oamenĭ de credinţă şi cu chizăşie. Şi, cerănd trebuinţa, afară de baniĭ hotărăţĭ pentru gătire lor, le veĭ da şi leafa căte pe triĭ lunĭ saŭ şi pe patru lunĭ innainte, dănd baniĭ în mănule bulucbaşulor de pe la stiagurĭ, şi îndatorind pe fieşticare bul[u]baş a răspunde şi pentru baniĭ

ce vor lua, și pentru neferiĭ stiaguluĭ săŭ, ca să fie nelipsiți. Și, tămplăndu-s[ă] a lipsi din neferĭ, să răspundă bulucbaș[a] baniĭ ce i să vor da. Și, fiindcă aciasta este o poruncă delicantă *(sic)*, Domnie Mea ti-am ales și te rănduim pe dumneata la această triabă, nu numaĭ ca poronca să eĭ săvărșit după trebuință, ce și ca să fiĭ cu neadormită privighere pentru ca nu cumva, lățăndu-să niscaiva scornitură de vorbi neadivărite, să dei pricină de vre-o tulburare lăcuitorilor. Pentru care, neadormit priveghind, veĭ face lăcuitorilor în tot chipul încredințărĭ că Domnia Mè maĭ întăĭ decăt toate altele părintește privighem odihna și liniște lor, și, iĭ cu totul rămăind în liniștire, nice de cum să nu cuteze saŭ să aibă acè maĭ mică îngrijire de vre-o căt de puțănă supărare pentru străngire acestor ascherliĭ. Căcĭ și ascherlii aceștie, precum în faptă să vede lucrare, aŭ a să strănge din streinĭ, și numaĭ aceĭ cari de bună voe să vor mulțămi. Și, iarăș, în Țara-Romăniască fiind a s[ă] trimite, aice nu rămăne cel maĭ mic prepus de vre-o îngrijire. Silești-te dar ca, cu chipul arătat, privighind și liniștire lăcuitorilor, să poț strănge încăt să va putè maĭ multă somă de ascherliĭ și, cu căt, în urmare cuviincioasă, veĭ putè strănge maĭ multă somă, cu atăta și slujba dum[i]t[ale] maĭ mult va fi cunoscută, și după slujbă veĭ căștiga și cuprindere din mila Domnieĭ Mele. Și, fiindcă asupra aceștiĭ s'aŭ rănduit aice pe cinstit și credincios boeriĭ Domnii Mele, dum[nealuĭ] Iordache Balș biv Vel Vist[ieriŭ] i dum[nealuĭ] Iordache Mavrocordat Hat[man] și dum[nealuĭ] Sandu Sturza Hat[man], dum[nea]ta, atăt pentru baniĭ trebuincioș, căt și pentru toată triaba săvărșiriĭ aceștiĭ poroncĭ de la dum[nealo]r, veĭ lua cuviinciosa povățuire, înștiințăndu-ĭ totdiauna pentru orĭce va cere trebuința. Și, după cum te vor povățui, veĭ fi întocma următoriŭ. 1801, Fev[ruar] 1.

Credincios boeriul Domnieĭ Mele dum[nealuĭ] Ionit[ă] Bășotă biv Vel Căm[inar], să s[ă] dei cu sănătate. Dorohoiŭ.

(Din documentele cumpărate de la Șaraga, la 3 Iulie 1907.)

II.

Scrisorile unuĭ pribeag în Rusia din al luĭ Dimitrie Cantemir.

Avem dosarul cîtorva pribegĭ cari și-aŭ petrecut, în dor și păreri de răŭ, în dorințĭ zădarnice de a vedea iarășĭ țara lor, ceĭ din urmă anĭ aĭ vieții. Astfel putem vedea în sufletul năcăjit al luĭ Petru Șchiopul, răzbatem în viața zbuciumată pe care o duc Movileștiĭ în Polonia și ne înduioșăm de sărăcia și umilința în care se mîntuie Gheorghe Ștefan-Vodă.

De la fugarĭ adăpostițĭ în Rusia n'avem decît știrĭ privitoare la Dimitrie Cantemir, care în multe privințĭ era așa de puțin Romîn și Moldovean și a căruĭ fire numaĭ simplă nu era.

O întîmplare pune Academia în posesiunea scrisorilor pe care le trimete din pribegia sa în Rusia polcovnicul Abăză, unul din tovarășiĭ de fugă aĭ luĭ Cantemir. Vedem pe bietul om silindu-se a-șĭ împăca un creditor, arătînd calda luĭ dorință de a se întoarce și isprăvind, după stîngerea oricăreĭ nădejdĭ, ca monahul Ilarion din marea lavră a Peșteriĭ, „Pecersca", Vel Pecersca din Chiev.

Abăzeștiĭ, cu tot numele lor, asemenea cu al vestituluĭ Pașă dunărean Abaza, care a dat Domnia luĭ Mateĭ Basarab, nu eraŭ de obîrșie turcească. Aĭ noștri adoptaseră numaĭ acest nume musulman, precum făcură și cu altele, Hamza, de pildă, prefăcut și în Amza.

Ilie polcovnicul e pomenit în lista de la Neculce a pribegilor (p. 332), al șeptelea, ca „Vornic de spre Doamna".

I.

Dumneata vere Sandule [Adam][1], te închină de la noĭ de sănătate, dumisali cumnatiĭ Safteĭ și dumisale văruluĭ Vasilie, înpreună cu ğupănesiĭ dumisali.

Iarŭ, pentru bani dumitali ce ți-sŭ datorĭ, să n'aibĭ de grije, că păgubașĭ nu veĭ hi, ce, orĭ eŭ de voĭ trăi cu dzile, în ce chipŭ oĭ putè, cu mulțămită îțĭ voĭ plăti, orĭ, înŭ urma mè, fičoriĭ mieĭ; numaĭ častă dată n'amŭ înŭ putințe.

[1] Negustor în Iașĭ.

II.

Iubite frate, vere Sandule, dumitale şi cumnatiĭ cu sănătate mă închinŭ. Pentru noĭ, veĭ înţălege ç'amŭ înblatŭ în deşertu şi la mare pagubă, că numaĭ č-amŭ rămasŭ călărĭ, iarŭ, č-amŭ avutŭ maĭ bunŭ, ca la 400 leĭ, s'aŭ prăpăditŭ totŭ, şi, denŭ 2 căruţă căte cu doĭ caĭ, acum nu mi-aŭ rămasŭ niciuna: cu caĭ cu totŭ s'aŭ prăpăditŭ. Aliagă Dumnedzăŭ celue ce ni-aŭ adusŭ la atăta! Iată că şi la datorie amŭ rămasŭ cu nedejde luĭ siniorŭ Sava [1], care, cu cătŭ amŭ luatŭ de la dumneata şi de la alţiĭ, 500 de ruble săntŭ datorĭ, fără č-amŭ datŭ de la mine; şi totŭ m'aŭ purtatŭ den dzi în dzi, şi pănă acmu nece unŭ banŭ nu mi s'aŭ maĭ datŭ. Decĭ te poftescŭ să-ĭ scriĭ dumneata unŭ răvaşŭ, şi să te jelueştĭ pe mine cumŭ că m'aĭ îndatoritŭ cu 500 de ruble, di-amŭ datŭ jolnirilorŭ, şi nu voĭ să-ţĭ daŭ bani, ca doarŭ, vădzăndŭ jaloba dumitale, ş'arŭ aduce aminte de Dumnedzăŭ, că l-aĭ sălăşluitu; şi, căn[dŭ], darŭ, mi-arŭ da baniĭ, aceste cincĭ sute de ruble, ce m'amŭ îndatoritŭ pe cuvăntulŭ luĭ! Şi, căndŭ îĭ scrie, să-mĭ facĭ ştire şi mie, să-lŭ cercu. Frate, mă rogŭ, frate, pentru acestŭ lucru, că amŭ rămasŭ şi eŭ cumŭ Dumnedzăŭ crede; şi să fiĭ cu H[risto]s.

A dumitali frate: *Ilie Abăzà, polcovnicŭ.*

Iubituluĭ mieŭ frate, dumisale Sanduluĭ Adamŭ, neguţitoriulŭ, cu sănătate să să dea.

III.

Aĭ mieĭ înŭ cinste şi iubite frate, dumneata vere Sandule Adamŭ, şi dumneata, vere Vasilie Adamŭ, sănătate şi totŭ binele poftescŭ de la H[risto]s dumilorŭ voastre, depreună cu toţĭ aĭ dumilorŭ voastre.

Pentru noĭ vrăndŭ a osteni, veţĭ şti că alţiĭ toţĭ de casa noastră pănă acum ne aflăm sănătoşĭ, numaĭ soţulŭ mieŭ

[1] Sava Ragusanul. V. Neculce, pp. 219, 328, 334.

Safta ğumătate de anŭ iaste acmu la Octovri de căndŭ s'aŭ săvărşitŭ.

Pentru častă carte č-am scrisŭ la Toaderŭ Tomiţa şi la Toaderŭ Zosimŭ, vă poftescŭ, care s'a întămpla denŭ dumneavoastră dentr' amăndoĭ înŭ Iaşĭ. să o daţĭ; care amŭ lăsat-o despecetluită, să o şi vedeţĭ ce scriŭ, şi, aşea cumŭ săntŭ, să le daţĭ în măna lorŭ. Vă rogŭ, măcarŭ că una scrie la [Ştefan] Luca Vist[ieriul][1], darŭ le daţĭ amăndoî totŭ înŭ măna Tomiĭ şi a luĭ Zosimŭ, şi eĭ vorŭ da la Luca Vist[ieriul]. Foarte vă poftescŭ, fraţilorŭ.

Frate Sandule, pentru bani ce-ţĭ săntŭ datorĭ, nu bănui că ti-amŭ lăsatŭ de smintială, că nu-ĭ denŭ pricina mea smintiala. Ce, orĭ eŭ de oĭ maĭ hi viŭ, ţ'oĭ plăti, orĭ fečoriĭ mieĭ; numaĭ maĭ rabdă pănă doarŭ oĭ putè să-mĭ facŭ vr'o pace de cătră Măriia Sa Vodă, să vinŭ şi eŭ înŭ ţară, şi, venindŭ, precumŭ a hi, ne-omŭ aşădza frăţeşte, cu mulţămită. Şi să fiţĭ dumneavoastră sănătoşĭ.

A dumilorŭ voastre denŭ streinătate frate:

1721, Oct[omvrie] 14. *Ilie Abază.*

IV.

Alŭ mieŭ cinstitŭ frate, dumneata vere Sandule Adamŭ, şi la Sfintele Paştĭ cu bună sănătate. Frăţască scrisoarea dumitale denŭ luna luĭ Fevruari 10 [1722] amŭ luatŭ, şi de a dumitale bună sănătate m'amŭ bucuratŭ.

Îmĭ scriĭ că pentru căcĭ mi-eĭ scrisŭ maĭ în trecutele zili, mi-amŭ bănuitu; ce, frate, de mi-amŭ bănuitu, de nu mi-amŭ bănuitu, Dumnedzăŭ să te iarte, iar pe mine să nu mă iarte de amŭ avutŭ găndŭ saŭ de amŭ ca să nu-ţĭ plătescŭ, orĭ eŭ, pănă oĭ hi viŭ, orĭ, înŭ urma mea, fečoriĭ mieĭ. Numaĭ totŭ amŭ nedejduitŭ, încă pănă trăia Dimitraşco-Vodă, c'oĭ eşi în ţară, că dumneata nu ştiĭ ce felĭ

[1] Cumnat al luĭ Neculce. Ca şi Sava Ragusanul, negociator între Cantemir şi Ruşĭ; v. Neculcea, pp. 297, 306, 319, 333-4; *Ist. lit. rom. în veacul al XVIII-lea,* I, pp. 122-3, 126-7, 240, 242, 399-400; N. Costin, pp. 75, 85. — I se zicea şi Luculenco, fiind Rutean. El se întorsese din pribegie, după ce fusese închis, un timp, la Chiev.

de traiŭ amŭ avutu aice; care să dea Dumnedzăŭ aşea să înbogăţască duşmani dumitali cumŭ amŭ înbogăţitŭ eŭ aice.

Ce te rogŭ, frate, maĭ îndelungă-ţĭ mănie, doarŭ omŭ putè eşi şi noĭ în ţară, şi m'oĭ nivoi, că amŭ şi eŭ datoriĭ la uniĭ şi la alţiĭ şi înŭ ce feliŭ pe 'ncetŭ oĭ să li [ieŭ,] să-ţĭ plătescŭ, măcarŭ că eŭ denŭ baniĭ ce mi-eĭ datŭ n'amŭ măncatŭ nu maĭ multŭ ce o capică.

Nicĭ căndŭ m'aĭ înprumutatŭ, amŭ avutŭ găndŭ să te amăgescŭ, ce aşea ni s'aŭ tămplatŭ furtuna cu Muscaliĭ, de va ğudeca Dumnedzăŭ pe cela ce m'aŭ adusŭ şi pe mine pănă la atăta.

Ce mă rogŭ, frate, iartă-mă, — că păgubaşĭ nu veĭ hi oricum şi cum, numaĭ de'ice n'amŭ nicĭ-o putere!

Îmĭ scriĭ că nu ţ'amŭ datŭ măcarŭ vr'o moşiie pentru banĭ; dară, de unde ţ'aşŭ hi datŭ şi moşie, că vădzu că li-aŭ precupitŭ Luca Visterniculŭ şi cu Suleimanŭ, de mi-aŭ rămasŭ copii izbelişte fără moşiĭ, în Moldova, şi eŭ nevinovatŭ cu nemică.

Ce cu scrisorili nu ni omŭ înţălege; numaĭ rogŭ pe Dumnedzăŭ să iesŭ în častă vară în ţară, şi atunce m'oĭ închina dumn[i]tale ca unuĭ frate, şi veĭ înţălege pricina mea şi maĭ pe largu. Şi fiĭ dumneata sănătosŭ. Vel Pecersc[a], Martie 30 [1722].

Smeritulŭ stareţŭ şi dumitali rugătoriŭ:

Monahŭ Ilarionŭ Abază.

La cinstitŭ frate dumnealuĭ vărulŭ Sandulŭ Adamŭ cu bună sănătate să să dea.

V.

Iubite frate vere Sandule, dumitale cu sănătate mă închinŭ. Aflăndu-mă şi eŭ acmu în Moscu, îmĭ dede Panaioti neguţitoriulŭ o carte de la dumneata, scrisă denŭ anulŭ 7229 [1721]. Sept[emvrie] 10.

Pentru baniĭ ce ţi-sŭ datorĭ, care mi-aŭ plănsu inema dacă amŭ înţălesŭ de scăpăciune dumitale, şi săntŭ bucurosŭ să-ţĭ plătescŭ, numaĭ n'amŭ nice o putere acmu, că

m'aŭ pedepsitŭ Dumnedzăŭ: întăĭ cu focŭ mi-aŭ arsu casa, nefiindŭ eŭ acasă, şi mare pagubă amŭ avutŭ; acmu de unŭ anŭ, mi s'aŭ săvărşitŭ şi soţulŭ, Dumnedzăŭ să-lŭ erte; şi n'amŭ nicĭ o facere.

Amŭ cerşutŭ voe de la Înpărăţie să-mĭ văndŭ moşie ce amŭ aice şi să-ţĭ plătescu, şi nu m'aŭ pozvolitŭ; ce, frate, mă rogŭ nu-ţĭ bănui, că, cu vreme, păgubaşĭ nu te voĭ lăsa, măcar că eŭ, č-amŭ pierdutŭ, n'oĭ maĭ întoarce, iarŭ dumneata păgubaşĭ nu veĭ hi dispre mine. Văruluĭ Vasilie încă mă închinŭ de sănătate, şi-lŭ poftescŭ să-mĭ trimiţ[ă] răspunsu; de parte ce mi s'aŭ făcutŭ mie de a uncheşuluĭ Cĭocărlanŭ[1], să nu tacă dumnealuĭ mălcomŭ, că mi să pare că eŭ săntŭ cela ce i-amŭ făcutŭ de l-aŭ priimitŭ uncheşulŭ Cĭocărlanŭ, nu altulŭ, — care amŭ carte frăţine-mieŭ, a luĭ Ionŭ, de-mĭ scrie că carte mè aŭ dat-o în măna dumisale văruluĭ Vasilie.

Bunu-ĭ Dumnedzăŭ, doarŭ n'omŭ muri toţĭ aice, şi cu vreme nedejduimŭ pe Măriia Sa Mihaĭ-Vodă [2], să ne facemŭ o aşedzare şi să venimŭ în ţară; şi să fiĭ dumneata sănătosŭ.

Denŭ Moscŭ, leatŭ 7230 [1722], Ap[rilie] 23.

Fratele dumitali *Ilie Abazà*, mă închinŭ cu sănătate tuturorŭ.

VI.

Aĭ mieĭ cinstiţĭ şi bunĭ fraţĭ, dumnealuĭ vărulŭ Sandulŭ Adamŭ şi dumnealuĭ vărulŭ Vasilie Adamŭ Visterniculŭ. Dumilorŭvoastre de la totŭ puterniculŭ Dumnedzăŭ bună şi fericită sănătate şi totŭ binele trupescŭ şi sufletescŭ de pururea rogŭ şi vă poftescŭ, de preună cu toţĭ aĭ dumilorŭ voastre.

De veţĭ îndura şi pentru mine a întreba, pănă acmu totŭ ne aflămŭ cu vii aice la mănăstire la Pecersca, în čata călugărilorŭ, cu slăbinea *(sic)* bătrăneţ[e]lorŭ trăindŭ.

[1] Asupra Vorniculuĭ Ciocărlan, v. Mustea, în *Letopisiţĭ*, III, p. 29.
[2] Racoviţă.

Tămplăndu-să și dumisali Lupuluĭ Năstasii cale la Iașĭ, n'amŭ răbdatŭ ca să nu vă cercu de bună sănătatea, măcar că dumneata, vere Sandule, veĭ avè pe mine și bănatŭ pentru datorie, dară č-oĭ să facŭ, că nevoia te duce unde nu ți-ĭ voea. Ce, miluindŭ Dumnedzăŭ să ne maĭ vedemŭ, cu viĭ, frățește ni om așeadza între noĭ, cumŭ a vrè Dumnedzăŭ maĭ bine.

Că eŭ dragoste frății dumitali nu pocĭ să o uitŭ, și, de căndŭ m'amŭ călugăritŭ, nu sănteți uitațĭ de la molitfa mea nicĭ într'o dzi.

Și cu atăta acmù; mila luĭ H[risto]s de pururea cu dumnavoastră. Vel Pecersca, Av[gust] 29 [1722].

A dumilorŭ voastre smeritŭ rugătoriŭ

monah Ilarionŭ Abazà.

Cinstițĭ aĭ mieĭ bunĭ frațĭ și verĭ, dumnealuĭ Sandulŭ Adamŭ și dumnealuĭ Vasilie Adamŭ Vist[ierniculŭ], cu bună sănătate să să dea.

VII.

Cinstite dumneata Sandule Adam, sănătate îțĭ poftescŭ de la Dumnedzăŭ.

O scrisoare denŭ 24 a luĭ Sept[emvri] [1722], ce mi-eĭ trimis, amŭ luat-o, și, căte îmĭ scriĭ, și mă blăstămĭ, și mă măscăreștĭ ca pe sluga ta, bogdaproste, — mulțămăscu-țĭ.

Adevăratŭ datoriŭ îțĭ săntŭ, ce ți-ĭ voe volnicŭ eștĭ să-mĭ dzicĭ; ce maĭ multŭ nu însămnedzu, fără cătŭ, căndŭ s'a maĭ întămpla să vie dumnealuĭ Lupulŭ încoace, dă-ĭ carte ača de blăstămŭ să o aducă aice, să o arătŭ arhimandrituluĭ mieŭ, ca doarŭ m'așŭ putè scoate maĭ lesne, să vinu în țară, și, venindu acolo, neputăndŭ dobăndi cu lanțuhulŭ milostenie pe la creștinĭ, să-țĭ plătescŭ, veĭ face ce ț'a fi voia cu mine, — că altă putere n'amŭ, măcarŭ de treĭ leĭ, necumŭ maĭ multŭ. Că-mĭ scriĭ că amŭ și nu-țĭ plătescŭ; dè-mĭ Dumnedzăŭ atăta răŭ cătŭ că amŭ și nu voĭ să-țĭ plătescŭ! Că altă credință vădzu că nu maĭ amŭ! Nicĭ știĭ ce năpaste amŭ trasŭ în ceștĭ anĭ pentru *po-*

jelii danghi[1], di-amŭ plătitŭ maĭ multŭ de optŭ sute de talerĭ la Bilagorodŭ, — cătŭ m'aŭ istovitŭ și pe mine și pe copii mieĭ. Acesta bine amŭ avutŭ eŭ aice, — că dzicĭ că amŭ și nu plătescŭ. Noe[m]v[rie] 21.

Smeritulŭ Ilarionŭ Abazà.

III.

Acte din Florența privitoare la epoca luĭ Ștefan-cel-Mare.

I.

„Marcho Strozzi in Chio", către „Filippo Strozzi in Firenze".

Al nome di Dio, adì XIIJ di Marzo 1474 [=1475].

. . . Quivi si fà pocho fatto et mancho far[a]si, se questo chane del Signor turcho non termina le chose sue, cheppure stiamo chon non pichola gielosia, rispeto alla grande armata mette in ordene, chessaranno più di 600 vele; esse non fussi che a questi giorni à avuto gran rotta dal Valacho, di più di XL^{m} uomini, a quest'ora sarebbe fuori, — stimasi per Vinegia. [Se plînge că „brichata" din Chio nu cugetă la pericol.]

[Din Pera, vestea unuĭ atentat săvîrșit împotriva Sultanuluĭ, de un trimes al luĭ Uzun-Hasan.]

(Strozziane, prima serie, 324, f° 65-6 V°.)

II.

Acelaşĭ către acelaşĭ; 16 Maiŭ 1475.

[De patru lunĭ, niciŏ afacere. Tot gîndul la apărare, „rispetto alla intrapresa di questo Signor turcho".]

Quello vi si diciessi circha a fatti dell' armata del Turcho, dove o in che banda s'abbi andare, sarebbe acchaxo e per immaginazione, massiamo in sullochoro, et di già

[1] Rusește. Dare pentru vite.

si sono partite la maggior parte delle challee et ffuste alla volta del Mar Magiore; ma per anchora non sono sbocchate, et tutta volta da Chostantinopoli se ne spaccia assai, chessaranno, sechondo che di Pera schrivono, più di 550 vele, ella persona del Signore sino alli 2 di questo partì di Chostantinopoli, et cercha a VIIIJ^c miglia dischosto se ffermò, et à chomandato più chapitani, chon giente assai. Ella choxa stà choxì; chi dicie: aspetta per intendere la r[ott]a di Viniziani, chi dicie: andrà alla volta di Monchastro et di Chaffa; chi dicie che affacto ad arte di far passare l'armata alle chastelle di sopra, perchè di quà non si faccia provedimento; e a questo modo s'è detto et immaginato in varii opinioni. La choxa giamai è cchondotta allochoro, et presto saremo fuori di questo dubbio. Et del seguito per ogni pasaggio sarete avisato....

(Ibid., fol. 27.)

III.

Acelaşĭ către acelaşĭ; 8 Iunie 1475.

[Măsurĭ luate în Chios pentru apărare.] Malla sorte addato che per questo anno non tocchi annoj et che sino allí XX del passato l'armata partì di Chostantinopoli per il Mar Maggiore, vele CCCC^o, cchi dice Chaffa, et cchi Monchastro, et del Signor si dicieva era chon grande essercito chavalchato per terra alla volta di Valacchia. Ma par che era in Andrinopoli, et anchor non si sà bene il cierto della persona sua. D'altra parte, schrivono di Pera che'l Valaccho chon grand' oste l'attende, eppotrebbe essere per aventura la sua destruzione, volendo i christiani chom' anno principiato, seguitare, che questo sarebbe l'anno che choll' aiuto dell'Altissimo si potrebbe aquistare vittorie assai....

(Fol. 66 V^o.)